

doc. XLIII, p. 140); a. 979: «--- Balneolas, cujus Ecclesia sita est in comitatu Bisuldunense in caput *Sterriae* ---» (*Marca Hispanica*, colle. 923). Aquestes dades han estat extretes del Cedralari del Sr. Puigdevall. Altres de *Sterria* en Alsius (p. 218) i en Monsalvatje, a. 1362 etc.

ETIM. De l'antic basc pirinenc *ESTO-ERRI* 'el lloc de la tanca, del clos'. Etimologia que ja fou indicada per Coromines (cf. *E.T.C.* I, p. 162). Azkue tradueix el basc *esto*, pel cast. *seto*, *valla* i pel fr. *haie*, *palissade*,¹⁰ vegeu el Dicc. d'Azkue, s. v. El més probable és que es tractés d'un clos d'utilització pastoral, per tancar-hi el bestiar, però podria haver estat també algun tipus de fortificació o de protecció d'un destacament militar. En el cas del riu Terri, haurem de pensar en alguna població situada vora del curs de l'aigua. La interpretació d'*Esterrí* com *Es Terri*, amb l'article salat procedent del ll. *IPSE* és un fet ben comprensible. La normalització com *El Terri*, substituint *es* per l'article *el*, més comú en català, ha determinat la forma²⁰ actual. X. T.

ESTET

Llogaret sobre el marge dret de la Noguera Ribagorçana, uns 2 k. al S. de Bono.

PRON. POP.: *estét*, oït per Coromines i per Terrado en nombroses ocasions, allà mateix i en diversos pobles de la rodalia: Erill, Barruera, Cardet.

DOC. ANT. a. 1083: «--- ego Rodlanus facio carta ad domum Sancte Marie de Gerr, de ipsium meum alode, hoc est, in villa *Estedo* in territorio atque valle Barravensi» (Puig i Ferreté, *Cart. Gerri*, doc. 32, lín. 5); a. 1105: «--- item in val de Barraves, in villa [imprès filla] *Ested*, hereditatem et mansos quos Rodlanus miles iam dicto monasterio reliquit» (Puig i Ferreté, *Cart. Gerri*, doc. 90, lín. 19); a. 1296: «ecclesias beati Iacobi et beate Marie d'*Estet*» (Martín Duque, *Col. Dipl. Ovarra*, 189.36). [Bé pot ser l'*Estet* ben conegut, de Barravés, que tenia església de Sta. Maria i depenia d'Ovarra.] En el *Libre dels morabatins* de 1385 apareix amb la forma *Stet*: «los desus dits lochs de la Vall de Varraues, ço es Montanuy, Àrreu, Ginast, Forcat, Vinyal, *Stet*, Bòneu, Anet» (Camarena, *Focs i Morabatins*, 77, 14). Més tard, s'imposa ja la forma moderna *Estet*, i així la trobem l'any 1495 (*Focs Cens* 1495) i més tard el 1620 (*B.A.E.C.* XI, 126) (cf. Serrano S., *NHRib.*, p. 22).

HOMÒNIMS I PARÒNIMS. *Estet*. Nom d'una antiga església en el terme de Roda d'Isàvena (Baixa Ribagorça). És possible que es refereixi a ella un document de 1226, procedent d'Ovarra: «Ecclesie beate Marie d'*Estet*» (M. Duque, *Ovarra*, 189.36). Pach, en la seva *Reseña Histórica de Roda*, en parla a les pp.⁵⁵ 124, 126, 179 i 235, situant-la «a mitad de la cuesta de Rola por el camino viejo» i a la p. 237 l'anomena «capilla del *Estet*». Coromines va poder veure'n les ruïnes en aquell lloc i hi va recollir la pronunciació *estét* (Ll. XIX, 26).

ETIM. Probablement d'un bascoide *ASTOETU 'lloc d'ases', paral·lel al ll. *ASINETUM*, que ha donat els noms de lloc *Ainet* i *Aineto*. El canvi *ASTOETU* > *Astet > *Estet* és ben possible. Per a altres NLL provinents del bc. *asto* 'ase' en els Pirineus catalans, aragonesos i gascons, vegeu infra l'art. *Estòs*.

¿Podríem partir d'un ètimon llatí com *IPSUM TECTUM* 'el cobert'? (cf. el fr. *toit de porcs*). Cal descartar-ho, ja per l'imperatiu fonètic: *TECTU* hauria donat *-et* amb *-t* des de sempre, i els docs. de 1083 i 1105 mostren que era *-d*, *-do*, però el paisatge toponímic de la vall de Barravés i els parònims suara esmentats ens fan decantar per una solució dintre de la toponímia bascoide. *Montanui*, *Arro*, *Ginast*, *Bono*, són noms d'arrel ibero-basca i molts altres en trobem en la toponímia menor de la zona. I d'altra banda el parònim *Estoiedo*¹ ens allunya de la possibilitat d'enllaçar amb un llatí *TECTUM*. El dilema entre *estu* 'clos, pleta' i *asto* 'ase' no és de tan fàcil solució: tots dos són possibles fonèticament, car el canvi *astz* > *estz* el trobem a cada pas. I semànticament és tan convincent 'clos' com 'ase'. Ara bé, el paral·lisme amb noms com *Asnurri*, i sobretot *Ainet*, ens decideixen per la base *asto* 'ase'. Pel que fa a *-ETUM* (igual que *-ETA*) és un sufix collectiu ben conegut en basc actual i ho degué ser també en les modalitats pirinenques antigues: pensen en *Beget*, que hem interpretat com *BEGI-ETU* 'el fontanar'. X. T.

[Però un sufix collectiu *-ETUM* escau molt menys aplicar-lo a uns topònims d'origen apellatiu designant un indret (com *esto* 'clos') que al nom d'un animal pecuari; i els compostos d'*ESTO-* més aviat són de la forma *Esta-* i *Este-*: *Estavar*, *Estajuja*, *Estèguel*, per més que hi hagi també *Esterrí*. De tota manera dóna un argument molt fort i decisiu a favor de *ASTO-ETU* 'lloc de recria d'ases', la gran corrua de NLL paral·lels, collectius d'animals de recria, romànic *EQUILES*, cèltic *EPO-N-OSTO-* (gascó *Beost*) 'lloc de recria d'egües', *ASINILES* > (*A*)nyils 'de recria d'ases', *PORCILES*, *BOVILES*, *OVILIA*, *SUILLE*, *SUILIA* i sobretot l'inseparable germà *ASINETUM* > *Ainet*, *Aineto*, *Aneto*; i també el benasquès i gascó *Estòs* art. infra.]

¹ En Terrado s'ha oblidat de documentar aquest *Estoiedo*, nom parònim, i fins de dir on es troba, segurament en la seva Alta Ribagorça, de la qual ell coneix la toponímia més completament que ningú.

Estiginti, *Estiliginti*, V. *Estall*

ESTINCLELLS

Tossal i partida en el terme de Verdú (Urgell).

PARÒNIMS. *Locus de Lestinclá* a. 1362 a la muntanya de Torroella de Montgrí (cf. Alsius, *Nomenclátor*, s. v. *Torroella de Montgrí*).

Els Estinglars, partida del terme de Juncosa de les Garrigues.

⁶⁰ *ETIM.* Tenint en compte que a l'Urgell i a altres